

Олександр Олесь

(1878-1944)

Поет, драматург, громадський діяч

Олександр Олесь (4.12.1878, Крига, Сумщина — 22.07.1944, Прага, Чехія) — відомий український поет, батько Олега Ольжича — видатного українського поета, одного з чільників Організації Українських Націоналістів.

Складний життєвий шлях випав на долю Олександра Олеся (справжнє прізвище — Кандиба). Народився поет у с. Крига (Білопілля) на Сумщині в чумацько-селянській сім'ї. Батько загинув, коли йому було 11 років. У 15 років вступив до хліборобської школи у містечку Дергачі неподалік від Харкова; навчаючись там, видає рукописний журнал «Комета». Ставши вільним слухачем агрономічного відділення Київського політехнічного інституту, незабаром через матеріальні нестатки залишає навчання і 1903 року вступає до Харківського ветеринарного інституту.

Визначальним фактом у його житті стала поїздка на відкриття пам'ятника Котляревському в Полтаві. Там він знайомиться з Борисом Грінченком, Михайлом Коцюбинським, Лесею Українкою. Влітку 1907 року під час поїздки до Криму укладає першу книгу «З журбою радість обнялась». У 1909 р. вийшла збірка «Поезії» (поет мав намір назвати її «Будь мечем моїм»), 1911 р. — третя збірка «Поезії».

1912 року О. Олесь подорожує Гуцульщиною, а 1913 р. відвідує Італію.

В 1917-19 роках палко підтримує становлення незалежності України, але 1919 року вимушено емігрує, живе в Будапешті, Відні, Берліні, Празі. Видає за кордоном низку поетичних збірок, у тому числі й для дітей.

Помер у Празі, невдовзі після одержання звістки про загибель сина Олега у німецькому концтаборі. Похований на Ольшанському кладовищі в Празі.

Твори: «З журбою радість обнялась», «Сміються, плачуть солов'ї», «Княжа Україна» та багато інших.

В «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ЗІ»

Ще деякі факти з життя Олександра Олеся

Твори Олександра Олеся — це вірші та п'єси, написані у стилі символізму. Цікавим фактом про Олександра Олеся є те, що його справжнє ім'я — Олександр Іванович Кандиба. Народився майбутній український письменник 1878 року в місті Білопілля (тоді Харківська губернія, нині — Сумщина). Рано втратив батька. У чотирирічному віці навчився читати, а згодом за сприяння дядька Василя ознайомився з творами українських класиків (Т. Шевченка, П. Куліша та ін.).

Освіту здобуває в сільській школі, хліборобській школі в містечку Деркачі, як вільний слухач Київського політехнічного інституту, студент Харківського ветеринарного інституту. Під час навчання працює статистиком у земстві.

1907 року одружується з Вірою Свадковською. У шлюбі в них народиться син — відомий український поет та археолог Олег Ольжич.

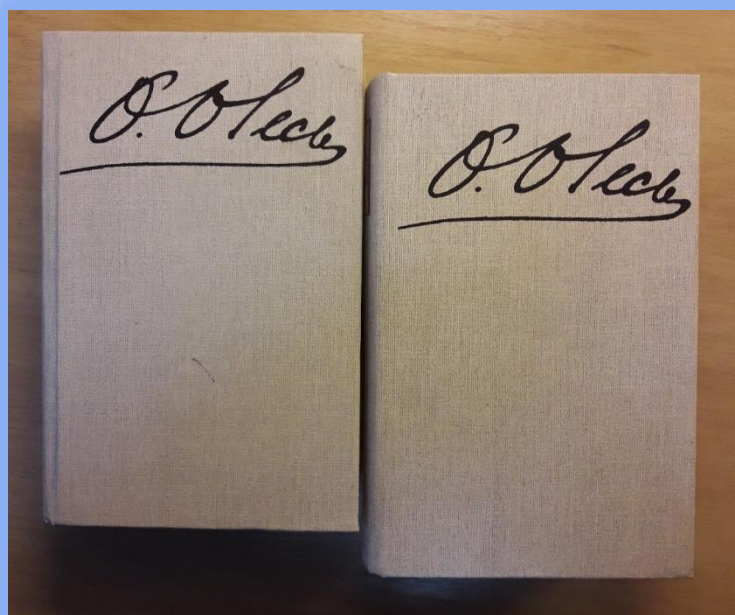
З 1909 року Олесь працює ветеринарним лікарем, із 1911 — в часописі «Літературно-науковий вістник» та видавництві «Лан». 1912 року здійснює подорож Гуцульщиною, 1913 року відвідує Італію, що відгукується згодом у низці його віршів.

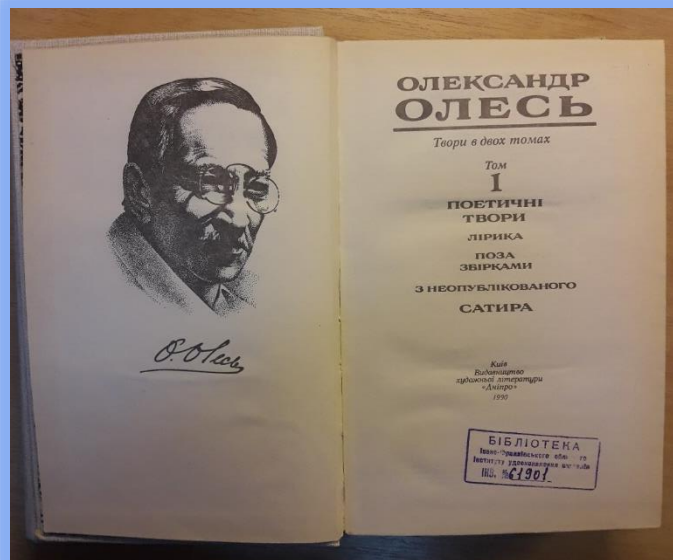
Олександр Олесь радісно сприймає Українську революцію 1917 року. 1919 року їде в Будапешт як аташе з питань культури УНР в Угорщині, однак повернутися додому, унаслідок подій в Україні, йому не судилося.

Цей момент стає переламним не тільки в житті, а у творчості Олександра Олеся, яку поділяють на два періоди: написане в Україні та в еміграції. Перебуваючи в еміграції Олесь періодично мешкає в різних європейських країнах — Угорщині, Австрії, Німеччині, Чехії. Стривожено спостерігає за всім, що відбувається в Україні, болісно сприймає вісті про репресії та Голодомор, а також дії своїх колишніх соратників, що починали писати на замовлення влади, через що критикує їх. Зокрема під його критику потрапляє і Павло Тичина, про факти з життя якого ви також можете дізнатися на нашому сайті.

Останні роки життя Олександра Олеся були особливо важкими: початок Другої світової війни та поділ Чехословаччини, де мешкав письменник, переживання за сина — учасника руху Опору. Смертоносною для Олеся стала звістка про загибель його сина в концтаборі Заксенгаузен у червні 1944. Наступного місяця український письменник пішов із життя. До 2017 року був похований на Ольшанському кладовищі в Празі. У січні 2017 його прах перепоховали на Лук'янівському кладовищі в Києві. (Є-книгарня)

Книги О. Олеся, які зберігаються у фонді бібліотеки ОІППО

Олесья О. Твори: в 2 т. / О. Олесья; упоряд., автор передм. та прим. Р.П, Радішевський. – К.: Дніпро, 1990

Т.1 : Поетичні твори. Лірика. Проза збірками. З неопублікованого. Сатира. – 959 с.: 1 л. портр.

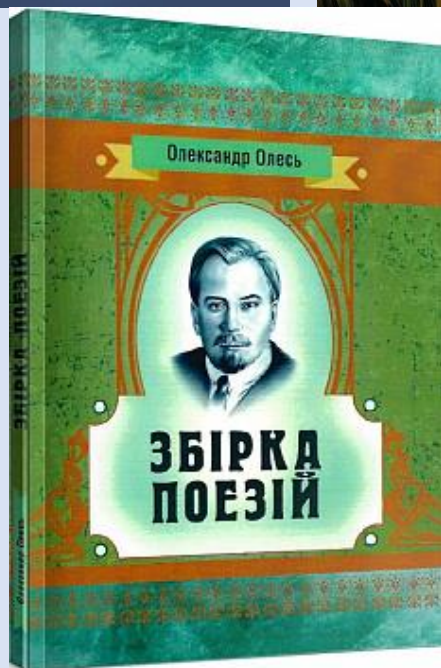
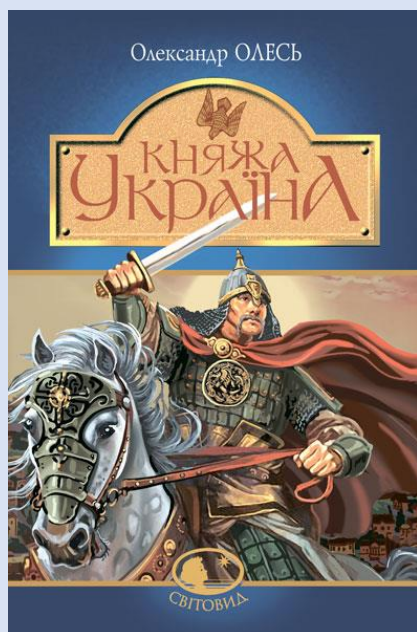
Т.2: Драматичні твори. Проза. Переклади. – 683 с. : 1 л. портр.

Олесья О. Твори / О. Олесья; вступ. статт., упоряд. текст. та прим. В.В. Яременка. – К. : Молодь, 1971. –343с.: 1 л. портр. – (Серія «Шкільна бібліотека»)

До книги увійшли поезії, прозові та драматичні твори

**Сучасні видання книг Олександра Олеся, які можна
знайти на просторах інтернету та у книгарнях
України**

Бібліотека ОІППО

Грудень 2023 р.